Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 58 (5407).

22 МАРТ ШАНБА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

100.000-ТРАКТОР

Куни-кеча Тошкент трактор заводи конвейеридан «Т28Х4» маркали 100.000-трактор тушди. У муддатидан бир кун илгари тайёрланди. Корхонада пахтачиликни комплекс механизациялаш соҳасида олға қараб жуда катта силжиш қилишга ёрдам берган бундай агрегатларнинг дастлабкиси ишлаб чиқарилгандан буён ҳали кўп вақт ўтгани йўқ. 1970 йилнинг учинчи апрелида мамлакатимиз тракторсозлик корхоналарининг энг ёши бўлган бу заводда биринчи трактор ишлаб чиқарилган эди. Шундан буён беш йил вақт ўтди. Машинасозлар тракторлар ишлаб чиқаришни йил сайин кўпайтириб бордилар, унинг қувватини анча оширдилар. Бир вақтлар 30 от кучига эга бўлган бу машина эндиликда 50 от кучилик двигатель билан чиқарилмоқда.

Тошкент трактори мамлакатимиз пахтакор республикаларида, шунингдек, кўпгина чет эл мамлакатларида маълум ва машҳур. Унинг хорижий буюртмачилари ҳам тобора кўпайиб бормоқда. Чунки у чигитни ерга қадашдан тортиб то етиштирилган пахта ҳосилини йиғиб териб олишгача бўлган барча жараёнларни бажаришда деҳқонга беқиёс мададкор, ёрдамчи бўлмоқда. Машинасозлар ўз агрегатларининг қувватини бундан буён ҳам ошириб бориш режаларини тузишган. Келгуси йилдаёқ 80 от кучига эга бўлган дастлабки тракторлар ишлаб чиқарилади, 120 от кучига эга бўлган машиналарни ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

Суратда: 100.000-трактор корхона ҳовлисида.

А. Абалян фотоси.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ ЛЬВОВДА

ЛЬВОВ, 20 март. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Будапештдан Москвага бора туриб бугун Львовда бир оз тўхтади. КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Шчербицкий, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси К. В. Русаков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси А. М. Александров Л. И. Брежнев билан бирга бўлишди.

Вокзалда ўртоқ Л. И. Брежневни область ва шаҳарнинг партия ҳамда совет раҳбарлари, меҳнаткашларнинг вакиллари самимий кутиб олдилар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Львов область партия комитети бюросининг ва меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитетининг аъзолари билан суҳбатлашди.

МОСКВАГА ҚАЙТАЁТИБ

КИЕВ. 20 март. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев Будапештдан Москвага қайтаётиб кеча Украина пойтахтида тўхталди. КПСС делегациясининг аъзолари — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитети биринчи секретари В. В. Шчербицкий, шунингдек КПСС Марказий Комитетининг аъзоси К. В. Русаков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси А. М. Александров ўртоқ Л. И. Брежнев билан бирга келдилар.

УССР Олий Совети Президиумининг раиси И. С. Грушецкий, УССР Министрлар Советининг раиси А. П. Ляшко, республиканинг бошқа раҳбарлари Киев вокзалида ўртоқ Л. И. Брежневни кутиб олдилар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Украина Коммунистик партияси ва ҳукумати раҳбарлари билан суҳбатлашди.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Венгрия Социалистик ишчи партияси XI съездидаги делегациясига бошчилик қилган КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 21 март куни Будапештдан Москвага қайтиб келди.

КПСС Марказий Комитетининг аъзоси К. В. Русаков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси А. М. Александров Л. И. Брежнев билан бирга Москвага келдилар.

Киев вокзалида ўртоқ Л. И. Брежневни А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, И. В. Капитонов ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Б. П. Бешчев, Г. Э. Цуканов, Н. А. Шчелоков, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари К. М. Боголюбов, Л. М. Замятин, Г. К. Цинев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. И. Блатов, В. А. Голиков, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Г. А. Кисилев, КПСС Марказий Комитети ишлар мудирининг биринчи ўринбосари М. И. Кувшинов кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида ВХРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили И. Тот бор эди.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИГА

Азиз ўртоқлар!

Венгрия-Совет дўстлиги жамиятига кўрсатилган юксак шараф учун, жамият Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланганлиги учун чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсиз. Шу кунларда бутун Венгрия катта юбилейга тайёргарлик кўрмоқда, бу юбилей таъсири халқимизнинг бутун энг янги тарихини белгилаб берди.

Ўттиз йил муқаддам шонли Совет Армияси ўз ватани тупроғини бутун дунёга ва бутун инсониятнинг маданиятига хавф солган гитлерчи галалардан тозалаб бўлгач, энг муқаддас интернационал бурчини адо этиб, немис фашизми босиб олган шарқий Европа мамлакатларини, шу жумладан бизнинг ватанимизни ҳам озод этди.

Фашизмдан озодлик юбилейи айёмида биз венгерлар диёрида ҳалок бўлган 150 минг совет солдати хотирасини бениҳоя эҳтиром ва ҳурмат билан таъзим қилиб эсга оламиз. Улар бўлмаганида янги турмуш ва социализм қураётган жамиятни барпо этиш ҳозир ҳам орзулигича қолаберган бўлур эди: буни биз жуда яхши тушунамиз.

Совет халқи берган қаҳрамонона қурбонлар зое кетмади, вайроналар ўрнида янги, озод Венгрия барпо этилди. Венгрия Социалистик ишчи партиясининг шу кунларда ўтказилаётган XI съезди биз қийинчиликлар ва синовларга тўла бўлса ҳам аммо социалистик қурилишимизнинг ўттиз йили мобайнида эришилган муваффақиятларга бой даврни тугаллаётганлигимиздан далолат бериб турибди. Съезд шу даврга якун ясаб, келгуси йиллардаги мақсадларни ва ривожланган социалистик жамият қуриш вазифаларини белгилаб беради.

Биз бундан ўттиз йил муқаддам Совет Иттифоқи бизга тинч қурилиш имкониятини яратиб бериш билангина кифояланиб қолмасдан, ўша пайтдан бери меҳнатдаги ишларимизда унинг ҳамиша ёрдам беришга тайёр бериб турган қўлини, кулфат кунларида ҳам, қувонч кунларида ҳам ёнма-ён турган чин дўстнинг самимий, интернационалистик мададини доимо сезиб келаётганлигимизни асло унутмаймиз.

Модомики биз интернационализм тўғрисида, дўстлик ҳақида гапираётган эканмиз, халқларимиз ўртасида янги типдаги муносабатларга замин яратган кун тўғрисида ҳам гапирмоғимиз лозим. Биз шу куннинг 56 йиллигини эртага нишонлаймиз. 1919 йил 21 март куни Совет Россиясидан кейин биринчи бўлиб Венгрияда пролетариат диктатураси эълон қилинган эди. Венгер халқи озодликни яна сал кам ўттиз йил кутишга мажбур бўлганликлари учун Венгрия—Совет республикасининг шонли қизил солдатлари асло айбдор эмаслар.

Венгрия—Совет дўстлиги жамиятининг марказий правлениеси Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланганликларингиз учун миннатдорчилик сўзлари билан мурожаат қилар экан, унинг фаолиятига берилган бу юксак баҳо бутун меҳнатсевар венгер халқига ҳам берилган баҳо эканлигини билади. Венгер-Совет дўстлигининг ғоялари Венгрия Социалистик ишчи партияси сиёсатининг негизидир. Венгрия-Совет дўстлиги жамияти эса бутун кучи ва билимини ишга солиб, шу сиёсатни амалга оширишда қатнашмоқда.

Азиз ўртоқлар!

Биз жамиятимиз хизматларига самимий сўзлар билан баҳо берганлиги учун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневга қизғин ташаккур изҳор этамиз.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг сўзлари халқимиз ҳаётидаги буюк воқеа-партиямизнинг XI съездида янграганлиги бизни айниқса қувонтиради ва зиммамизга катта масъулият юклайди. Бу съезд—Венгрия Халқ Республикасинингтина эмас, бутун тараққийпарвар инсониятнинг, бутун дунёнинг эътиборини ҳам ўзига тортиб турган анжумандир.

Биз ўртоқ Л. И. Брежневни ишонтириб айтамизки, бизнинг жамиятимиз шу ишончга муносиб иш қилади ва венгер халқи билан совет халқи ўртасидаги дўстликни муштарак ишимиз, марксизм-ленинизмнинг ўлмас ғоялари тантанаси манфаатлари йўлида мустаҳкамлаш учун тобора кўп куч-ғайрат сарфлай беради.

Юксак баҳо учун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига яна бир карра ташаккур изҳор этамиз.

Яшасин бузилмас Венгрия-Совет дўстлиги!

Яшасин бутун дунёда социализм ва тинчлик!

Венгрия-Совет дўстлиги жамияти правлениеси.

СОВЕТ—ФРАНЦИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

20 март куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Франция Бош министри Ж. Ширак ўртасида музокаралар бошланди.

Совет-Франция ҳамкорлигини барча соҳаларда ва КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан Франция президенти В. Жискар д'Эстэннинг 1974 йил декабрда Рамбўйедаги учрашуви якунлари асосида янада ривожлантиришнинг асосий йўналишлари юзасидан дўстона ва амалий вазиятда фикрлашиб олинди. СССР билан Францияни қизиқтирувчи халқаро проблемалар юзасидан ҳам фикрлашиб олинди.

Ҳар иккала мамлакат учун, Европада ва бутун дунёда тинчликни ҳамда хавфсизликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб СССР билан Франция ўртасидаги анъанавий дўстликни ва иноқликни мустаҳкамлаш сиёсатини давом эттириш муҳим эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Шу муносабат билан томонлар Совет-Франция асосий ҳужжатларини, шу жумладан ҳамкорлик принципларини ҳамда сиёсий маслаҳатлар тўғрисидаги протоколни оғишмай амалга ошириш ишига катта аҳамият бераётганликларини яна бир бор табрикладилар.

(ТАСС).

1976 ЙИЛ ҲИСОБИГА

Шаҳримизнинг энг гавжум жойларидан бири бўлган темир йўл вокзали майдонининг қиёфаси йил сайин ўзгариб, кўркамлашиб бормоқда. Бу ерда қад кўтараётган яна бир улкан бино яқин вақтлар ичида майдон кўркига кўрк қўшади.

Тошкент темир йўл бўлинмасига қарашли бу маъмурий бинони «Средазтрансстрой»нинг 209-қурилиш бошқармасидаги донгдор қурувчи, Ленин ордени кавалери Эшмурод Йўлдошев бошлиқ бригада аъзолари бунёд этмоқдалар.

Буюк ғалабанинг 30 йиллиги ва Ўзбекистон комсомолининг ярим асрлик юбилейи шарафига меҳнат вахтасида турган бунёдкорлар шу кунларда 1976 йил ҳисобига қурилиш-монтаж ишларини бажармоқдалар. Тежамкорлик коллективининг асосий шиори. Йил охиригача 10 куб метр тахта, 25 минг дона ғишт, 4 тоннадан зиёд цементни иқтисод қилиш мажбуриятини олишган. Айни кунларда улар смена топшириқларини 160—170 процентга етказиб бажаришга эришаётирлар.

Қ. МАЛИКОВ.

ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК

Пискент райони меҳнаткашлари улуғ доҳий Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 105 йиллиги муносабати билан Коммунистик шанбалик ўтказиш юзасидан москваликлар бошлаган ташаббусга бажону-дил қўшилдилар. Райондаги барча саноат корхоналари ва ташкилотлари коллективлари бу кампанияда фаол иштирок этиш режаларини тузишяпти.

Йирик корхоналардан бири ғишт заводи ишчи-хизматчиларидан 280 киши шанбаликда иштирок этади. Уларнинг кўпчилиги ўзларининг меҳнат постларида бўладилар. Шу куни ўн минглаб дона ғишт тайёрланади ва қурилишларга етказиб берилади. Бундан ташқари 50 киши завод территориясини ободонлаштириш ишлари билан шуғулланади. 1,5 минг сўмлик маблағ беш йиллик фондига ўтказилади.

Район умумий овқатланиш бўлими корхоналари ходимлари ҳам шанбаликни зўр уюшқоқлик билан ўтказишга тайёргарлик кўрмоқдалар. 200 га яқин хизматчи шанбаликда иштирок этади. Бир неча юз сўмлик маблағ беш йиллик фондига ўтказилади.

Э. ҲАБИБАЛИЕВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

МЕҲНАТДАГИ МУВАФФАҚИЯТИ УЧУН

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1975 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун саноат, қурилиш, транспорт ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорида беш йилликнинг якунловчи йилида меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришган ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларни мукофотлаш учун «1975 йил социалистик мусобақасининг ғолиби» деган ягона Умумиттифоқ нишони таъсис этилди.

1975 йил 7 март куни ВЦСПС президиуми нишон нусхасини ва нишон тўғрисидаги низомни тасдиқлади.

«1975 йил социалистик мусобақасининг ғолиби» нишони билан корхоналар, қурилишлар, совхозлар, колхозларнинг 1975 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида юксак меҳнат кўрсаткичларига эришган илғор ишчилари ва колхозчилари, шунингдек раҳбар, инженер-техник ходимлари, хизматчилари, илмий-тадқиқот, лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари ҳамда бошқа ташкилот ва муассасаларнинг ходимлари мукофотланадилар.

«1975 йил социалистик мусобақасининг ғолиби» нишони билан йил давомида, шунингдек йил якунлари юзасидан иттифоқ қарамоғидаги корхоналар ва ташкилотларнинг ходимлари СССР Министрлиги (идораси) билан касаба союзлари марказий комитетининг қўшма қарорига мувофиқ; иттифоқ-республика ва республика қарамоғидаги корхоналар ҳамда ташкилотларнинг ходимлари-иттифоқдош республика министрлиги (идораси) билан касаба Союзлари республика комитети ёки тармоқ республика комитети йўқ бўлган жойларда касаба Союзлари Советининг РСФСРда—РСФСР министрлиги (идораси) билан касаба союзлари марказий комитетининг қўшма қарорига мувофиқ; район, область, ўлка қарамоғидаги корхоналар ва ташкилотларнинг, совхоз ва колхозларнинг ходимлари — область (ўлка) ижроия комитети билан касаба союзлари область, ўлка советининг қўшма қарорига мувофиқ мукофотланадилар.

«1975 йил социалистик мусобақасининг ғолиби» нишони билан мукофотлаш тўғрисида корхона, ташкилот, муассаса, колхоз маъмурияти, касаба союз комитети ва комсомол комитети тақдимнома ёзадилар. Рўйхатлар тегишли министрликлар, идоралар, область (ўлка) ижроия комитетларига юборилади.

Умумиттифоқ «1975 йил социалистик мусобақасининг ғолиби» ягона нишони белгиланган нусхадаги гувоҳнома билан бирга меҳнаткашларнинг йиғилишларида тантанали вазиятда топширилади. Мукофотланган кишининг меҳнат дафтарчасига шу нарса ёзиб қўйилади.

«1975 йил социалистик мусобақасининг ғолиби» нишони кўкракнинг ўнг тарафига, орденларнинг остига тақилади.

(ТАСС).

ИСМАТУЛЛА ҒАФФОРОВ бирнеча йиллардан бери Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатида ишлаб келмоқда. Бу комсомол йигит смена топшириқларини мунтазам равишда 120—130 процентга етказиб бажаряпти. У яқинда коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни қўлга киритди.

Суратда: И. Ғаффоров.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ПАРТИЯ ВА СОВЕТ ХОДИМЛАРИНИНГ ЎҚИШИ

20 март куни Тошкентда партия ва совет кадрларини қайта тайёрловчи доимий республикалараро курснинг навбатдаги тингловчиларини чиқариш маросими бўлди. Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район советлари ижроия комитетларининг раислари, Олий Советлар президиумлари ва Министрлар Советларининг масъул ходимлари, республика ва область халқ контроли комитетлари раисларининг ўринбосарлари машғулотларни тугалладилар. Курс тингловчилари марксизм-ленинизм назарияси ва КПСС сиёсатининг актуал проблемаларини, партия ва совет қурилиши ҳамда халқ хўжалигига, фан ва маданиятга раҳбарлик қилиш практикаси масалаларини ўргандилар. КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил Декабрь Пленуми қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг пленумдаги нутқида баён этилган қоидалар ва хулосалар асосида социалистик экономикани илмий бошқариш асослари юзасидан лекциялар ўқилди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА БАҲОРГИ ЭКИНЛАР ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 21 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — баҳори дон экиш; иккинчи стун — эртаги сабзавот экиш ва кўчат ўтказиш; учинчи стун — беда сепиш (планга нисбатан процент ҳисобида).

Оққўрғон	200,0	225,0	86,6
Янгийўл	127,4	85,5	29,3
Ўрта Чирчиқ	108,0	241,5	41,7
Пискент	100,0	640,9	19,3
Қуйи Чирчиқ	100,0	102,5	100,0
Юқори Чирчиқ	97,4	108,4	42,1
Бўка	84,7	218,3	53,5
Калинин	78,6	87,7	55,8
Бекобод	76,1	202,3	66,2
Чиноз	59,2	1040,0	44,6
Оҳангарон	45,2	141,5	17,1
Бўстонлиқ	15,2	95,8	—
Оржоникидзе	—	79,7	25,1
Область бўйича	80,8	95,2	43,6

БИЛДИРИШ

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг IX сессияси 1975 йил 24 март эрталаб соат 11 да Тошкент область партия комитетининг мажлислар залида (Ўзбекистон кўчаси, 9.) очилади.

Депутатларни рўйхатга олиш ўша ерда 1975 йил 24 март эрталаб соат 10 дан бошланади.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

19 АПРЕЛЬ—КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК

ИЛҒОРЛАР ТАШАББУСИ

Бу завод ишчи-хизматчилари ҳам 19 апрелда улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 105 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган умумхалқ шанбалигида фаол иштирок этишга қарор қилдилар. Шанбаликни ҳар томонлама пухта ва самарали ўтиши учун қатор тадбирлар белгиланди.

Шампань винолари заводининг бир группа илғор ишчилари бу умумхалқ ҳашарида ҳар қачонгидан ҳам унумли ишлашмоқчи. Бу ташаббусни оператор Валентина Суханова бошлади. У шанбаликда ўз меҳнат постида туриб, нормани бир ярим бараварга етказиб бажаришга аҳд қилди. Унинг бу ташаббусига ўнлаб бошқа ишчи-хизматчилар ҳам қўшилишди. Операторлардан Лида Кандалова, фильтрловчи Анвар Шермуҳамедов ва бошқалар ҳам зиммаларига шахсий мажбуриятлар олишди. Улар ўша куни топшириқни ками билан бир ярим бараварга етказиб адо этишмоқчи.

Ҳаммаси бўлиб шанбаликда 200 га яқин киши қатнашади. Уларнинг кўпчилиги ўз меҳнат постларида бўлишади. Шу куни 20 минг бутилка шампань виноси ишлаб чиқаришади. Ўша кунги иш ҳақи беш йиллик фондига ўтказилади. Айни вақтда ўнлаб ходимлар ва хизматчилар завод территориясини тозалаш, металлом йиғиш, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари билан банд бўлишади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ (1965) ЙИЛ ПЛЕНУМИ 10 ЙИЛЛИГИГА

ДЕҲҚОНЧИЛИК, ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШНИ ТОБОРА КЎПАЙТИРАЙЛИК

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ЮКСАЛИШ ЙИЛЛАРИ

М. КАМОЛОВ

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг секретари.

Улкан одим ташлаб тобора юксалиб бораётган саноатимизни хом ашё билан, совет кишиларини қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан йил сайин мўл-кўл таъминлаш масаласига партиямиз Марказий Комитети ҳамма вақт жиддий эътибор берган ҳолда энг муҳим тадбирларни изчил амалга ошириб келмоқда. Бу кейинги йилларда айниқса яққол сезилмоқда.

Мамлакат миқёсида, шу жумладан республикамиз ҳамда областимиз миқёсида, қишлоқ хўжалиги соҳасида йил сайин юксалишга шунинг учун ҳам эришмоқдамизки, деҳқонлар ва чорвадорлар, мутахассислар ва фан намоёндалари КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) Пленуми қарорлари ва шу Пленумда ўртоқ Л. И. Брежнев докладида олға сурилган фикрларни амалга ошириш мақсадида астойдил курашяптилар. Социалистик қишлоқ хўжалигимиз ривожланиб, юксалиб, бормоқда.

«Қишлоқ хўжалигини юксалтириш юзасидан КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати кўраётган жуда катта чораларни ва давлат сарфлайдиган жуда катта моддий чиқимларни, —деган эди ўртоқ Л. И. Брежнев ўз докладида, — бутун партиямизга ва бутун халқимизга чуқур тушунтириб беришимиз лозим. Шу билан бир қаторда ҳамма кадрларимиз бу ҳали бажарилиши лозим бўлган катта ишларнинг бошланғичи эканлигини яхши тушуниб олишлари керак. Биз кадрларнинг масъулиятни сезиш ҳисларини оширишимиз, юқоридан қуйигача партия-давлат интизомини мустаҳкамлашимиз, раҳбарлардан тортиб бевосита ижро этувчиларгача ҳаммага юксак талабчанлик кўрсатишимиз лозим».

Область партия ташкилоти ана шу ғоят муҳим кўрсатмаларни бажаришга алоҳида эътибор бериб, қишлоқ коммунистларининг ишчанлик қобилиятини ва топшириқни бажаришга масъулиятини ошириш тўғрисида кўпгина ишлар қилди. Колхоз ва совхозлар, бригада ва бўлимлар ишчан, ташкилотчи, билимдон кадрлар билан мустаҳкамланди. Фан ютуқлари, илғор тажриба ишнинг кўзини билган ҳолда кўпроқ жорий этиладиган, унинг бажарилиши узлуксиз кузатиб бориладиган бўлди. Берилган топшириқнинг жойларда ўз вақтида аниқ ва конкрет адо этилишини талаб қилиб туриш кадрлар ўртасида масъулиятни айниқса юксак даражага кўтарди.

Партиямизнинг тарихий март Пленумидан кейин колхоз ва совхозларда ерга ер қўшиш билан бирга мавжуд майдонлар ҳосилдорлигини ошириш биринчи вазифа, деб билинди. Бунинг учун минерал ва органик ўғитлар сарфини тўғри ташкил этиш, кўпроқ фойда бериш кучини кўтариш учун ғоят муҳим тадбирлар амалга оширилди.

Ҳар йили ташкил этилаётган семинарлар ва қисқа муддатли курсларда илғор хўжаликларнинг дала ва фермаларида қўлга киритилаётган муваффақиятлар, юксак кўрсаткичлар омиллари кўпчиликка ўргатилмоқда. Шу билан бирга колхоз, совхозлар раҳбарлари, бўлим ва бригада бошлиқларининг, механизаторлар ҳамда чорвачиликда ишлаётган ўрта звено раҳбар ходимларнинг билим савиясини ошириш юзасидан анча ишлар қилиб қўйилди. Область партия ташкилоти бундан кейин ҳам **март Пленумида алоҳида таъкидланганидек, «қишлоқ хўжалиги учун инженер-техник кадрлар, тракторчилар, комбайнчилар ва бошқа механизаторлар тайёрлашга кўпроқ эътибор бериш, уларнинг маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришдан, техникадан яхшироқ фойдаланишдан ва техникани яхшироқ асрашдан моддий манфаатдор бўлишлари тўғрисида ғамхўрлик қилиш»** ҳамиша ҳал қилувчи омиллардан бири эканлигига бундан кейин ҳам эътибор бераверади.

Қониқиш билан шуни айта оламизки, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига муносабат кейинги йилларда янгича, прогрессив формада бўлаётгани учун пахтачилик, ғаллачилик, чорвачилик ва сабзавотчилик, шунингдек бошқа соҳаларда катта силжишлар содир бўлди. Буни ерлар унумдорлигини оширишдаги ютуқлар, гектар ҳосилдорлигининг кўтарилгани соҳасидаги муваффақиятлар билан белгилаш мумкин. Масалан, 1969 йилда областда гектаридан 22,3 центнердан пахта етиштирилган эди. 1974 йилда республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик тўйи нишонланган юбилей йилида, ҳар гектар ердан 32,1 центнердан ҳосил топширилди, яъни ҳосилдорлик гектарига 10 центнерданга кўтарилди.

Яна шу фактни келтириш диққатга сазоворки, саккизинчи беш йилликнинг тўрт йилидагига қараганда тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йили давомида областимиз давлатга топширган пахта миқдори 313.000 тонна кўп бўлди.

Қатор район ва колхоз, совхозлар пахта ҳосилдорлиги жиҳатдан анча илгарилаб кетдилар. Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ, Оққўрғон, Чиноз ва Янгийўл районлари 1974 йилда гектаридан 40—34 центнердан ҳосил етиштирдилар. 11 колхоз ва совхозда ҳосилдорлик 41—47 центнерга кўтарилди. 31 хўжалик 30—40 центнердан пахта етиштириб, ўзларининг партия, халқ олдидаги бурчларини шараф билан бажаришга қодир эканликларини кўрсатдилар.

Шу билан бирга ҳали ҳам пахтачилик соҳасида область эришган кўрсаткичдан анча орқада қолаётган районлар, хўжаликлар бор. Бу ерларда, табиийки, ҳосилдорлик аввалги йилларга нисбатан бирмунча кўтарилган бўлса ҳам, бугунги кун талабига жавоб бермайди. Чунки, деҳқонларимиз турли-туман техника билан қуролланишда, минерал ўғит, химиявий моддалар олишда анча катта имкониятларга эга бўлмоқдалар. Энг муҳими, қишлоқ хўжалигида ишлаётган кадрлар состави сифат жиҳатдан анча ўсди.

Ҳозирги пайтда колхоз, совхозларга асосан олий маълумотли мутахассислар раҳбарлик қилаётир.

Шунингдек, бригада ферма мудирлари ўқувини яхшилашга ҳам алоҳида эътибор берилаётир. 1970 йилда колхозларда 1763 бригадирдан 45 киши олий, 220 киши ўрта махсус маълумотга эга бўлган бўлса, 1974 йилда бригадирлар сони 1772 га кўпайди. Олий маълумотлилар 108 кишини, ўрта махсус маълумотлилар 329 кишини ташкил этди. 45 киши ишдан бўшамаган ҳолда ўз маълумотларини оширмоқдалар. Совхозларда ҳам ана шундай яхши аҳволни кўрамиз. 1974 йилда бригадирлар, бўлим мудирлари, ферма мудирларининг сони 1200 кишини, олий маълумотлилар 65 кишини, ўрта махсус маълумотлилар эса 200 кишини ташкил этди. 47 киши олий ва ўрта махсус билим юртларида сиртдан ўқимоқдалар. Тошкент область партия комитети партиямизнинг бу соҳадаги кўрсатмасини изчиллик билан амалга оширишни давом эттириб, қишлоқ хўжалик кадрларини ўқитишга бундан кейин ҳам жиддий эътибор бераверади.

Қишлоқ хўжалик кадрларининг ўқувини ташкил этишда Оққўрғон район партия ташкилоти амалга ошираётган тадбирлар айниқса ибратлидир. Бу райондаги колхоз, совхозларга фан кандидатлари, олий маълумотли мутахассислар раҳбарлик қилмоқда.

Кейинги йилларда бошқа районларда, хўжаликларда ҳам деҳқончилик ва чорвачилик ишларига фан ютуқлари нуқтаи назаридан раҳбарлик қилишга алоҳида эътибор берилмоқда.

КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) Пленумида қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини комплекс ривожлантириш, резервлардан, имкониятлардан унумли фойдаланиш муҳим вазифалардан эканлиги алоҳида таъкидланган. Шу сабабли область партия ташкилоти пахтачилик билан бир қаторда ғаллачилик, сабзавотчилик, чорвачилик ва бошқа соҳалар бўйича бир қатор ташкилий тадбирларни белгилаган ҳолда иш олиб бормоқда. Буни қуйидаги рақамларда яққол кўриш мумкин.

Ғалла тайёрлаш 1971 йилда 53,5 минг тоннани ташкил этган бўлса, бултур 71,8 минг тоннага, шоли 20,3 минг тоннадан 34,4 минг тоннага, маккажўхори дони 3 минг тоннадан 15,7 минг тоннага, сабзавот 231.000 тоннадан 342,3 минг тоннага, картошка 33.000 тоннадан 47.000 тоннага етказилди.

Чорвачилик соҳасида ҳам ана шундай юқори кўрсаткичларга эришилди. Гўшт тайёрлаш 1971 йилдаги 21.500 тоннадан, 1974 йилда 28.000 тоннага, сут тайёрлаш 65.300 тоннадан 92.400 тоннага кўтарилди.

Сўнгги йилларда маккажўхори дони етиштиришга аҳамият кучайтирилаётганлиги, озуқа экинлари ҳосилдорлиги оширилаётганлиги натижасида дон хўжалиги юксалмоқда, чорва молларининг маҳсулдорлиги ўсмоқда.

Чорвачиликни саноат асосида ривожлантириш бугунги куннинг актуал масаласи бўлиб қолди. Областда бир йўла ўн минг бош бузоқни семиртириб боқадиган комплекс ишга туширилди. Чўчқаларни семиртирадиган, сутчиликка ихтисослашган комплекслар муваффақиятли иш олиб бормоқда.

Деҳқончилик маданиятини оширмай, ерлар структурасини яхшиламай туриб, унумдорликни кўтариб бўлмайди. Бунда биз ирригация-мелиорация, алмашлаб экиш соҳасидаги топшириқларни ҳар йили мўлжаллаб қўйилганидек сифатли бажарилишини кўзда тутамиз. Коммунистик партия, Совет ҳукумати ирригация-мелиорация ишлари учун тобора кўпроқ маблағ ажратмоқдалар, колхоз, совхозларга катта ёрдам бераётирлар.

Қишлоқ хўжалик артели Устави шартларини тўла бажариш, унинг ҳар бир моддасига тўла риоя қилиш, озгина бўлса ҳам бузилишига йўл қўймаслик лозим. Баъзан Уставга хилоф равишда колхоз ерларидан нотўғри фойдаланиш ҳоллари, унумдор ерларда асоссиз равишда иккинчи даражали қурилиш қилиш ҳоллари учрайди. Партия ташкилотлари, қишлоқ коммунистлари Уставнинг барча қоидаларига риоя қилинишини ҳамма вақт назорат қилиб туришлари, унга хилоф равишда иш юритишга йўл қўймасликлари зарур.

КПСС Марказий Комитети март (1965 йил) Пленумидан кейинги ўтган 10 йил давомида областимиз колхоз, совхозлари экономикаси анча ўсган бўлса ҳам, аммо бизнинг олдимизда бажарилиши зарур бўлган вазифалар жуда кўп. Районларда район даражасидан, колхозлар, совхозларда шу хўжаликлар даражасидан, областимизда область даражасидан пахтачилик, ғаллачилик, сабзавотчилик ва бошқа соҳаларда кам ҳосил олаётган, маҳсулотнинг таннархини камайтириш тўғрисида талаб даражасида қайғурмаётган районлар, хўжаликлар, бригада, бўлимлар борки, бундан кейин бизнинг жанговар вазифамиз шу ерларда ҳам ҳосилдорликни кескин ошириш тўғрисида астойдил иш олиб боришдан иборатдир.

Бекобод, Пискент, Бўка, Ўрта Чирчиқ районларида 1974 йилда гектаридан область даражасига қараганда анча кам пахта етиштирилди. Бир қатор хўжаликларда гектаридан олинган ҳосил 21—26 центнердан ошмади. Ваҳоланки, техника билан қуролланишда, сув ва минерал ўғит билан таъминланишда бу хўжаликлар илғор колхоз ва совхозлардан ҳеч қандай камчилик жойлари йўқ. Бироқ, меҳнатни ташкил этишда, техникадан, ўғитдан ишнинг кўзини билиб фойдаланишда, шароитга қараб, тадбирлар белгилашда улар бир қанча камчиликларга йўл қўйганлар.

Мўл ҳосил етиштиришда, чорвачиликни ем-хашак билан мўл-кўл таъминлашда ҳал қилувчи омиллардан бири бўлган алмашлаб экишни жорий этишга кўпгина хўжаликлар, районлар ҳамон панжа орасидан қарамоқдалар. Бу иш юзасидан белгиланган планлар Ўрта Чирчиқда 22 процент, Бўка, Юқори Чирчиқ, Бекобод, Чиноз районларида 27 процент миқдорида бажарилганлиги ҳозирги талабга мутлақо жавоб бермайди.

Областимиз қишлоқ хўжалиги ходимлари олдида 1975 йилда, беш йилликнинг якунловчи йилида ғоят катта вазифалар турибди. Биз бу йил пахта ҳосилдорлигини гектарига 33 центнерга етказишимиз, она Ватанга 430.000 тонна «оқ олтин» топширишимиз зарур. Шунингдек, гектаридан 185 центнердан сабзавот, 118 центнердан картошка, 45 центнердан шоли, 75 центнердан маккажўхори дони, 100 центнердан узум етиштириш, гектаридан олинадиган беда пичанини 150 центнерга етказиш, ҳар бир сигирдан 3000 килограммдан сут соғиб олиш, гўштга топшириладиган қорамол тирик вазнини 400 килограммга етказиш лозим.

Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили баҳори ўтмоқда. Экинлардан мўл ҳосил етиштириш шу кунлардаги ишимизнинг қандай бажарилишига боғлиқ. Агар ерлар сифатли тайёрланса, эртаги экинлар ўз вақтида экиб олинса, мўлжалдаги ҳосилни етиштириш мумкин. Сабзавоткорлар, айниқса, масъулиятли даврдалар. 1 апрелгача барча майдонларга эртаги экинларни экиб бўлиш ҳосилнинг барвақт пишиб етилишини таъминлашлигини унутмаслигимиз зарур.

Область пахтакорлари чигит экишга тайёргарлик ишларини ҳамма жиҳатдан ўз вақтида бажариб қўйиш учун курашмоқдалар. Ерлар бороналанмоқда. Кераксиз уватлар текисланмоқда, ремонтдан чиқарилган техника синаб кўрилаётир, уруғлик чигитлар келтириб қўйилмоқда. Бу ишларни биз узоғи билан бир ҳафта, ўн кунда бажариб бўлишимиз, тайёргарлик кўриш даврида техникадан самарали фойдаланишимиз керак.

КПСС XXIV съезди, партия Марказий Комитетининг март (1965 йил) Пленуми қарорларини ўз ишларида дастуруламал қилиб олган областимиз меҳнаткашлари беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш, жонажон партияга, Совет ҳукуматига меҳнат рапорти бериш учун ҳормай-толмай ишлайдилар.

Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхоз деҳқонлари экиш кампаниясига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Ҳамма ерда чигитни қисқа муддатларда ва сифатли экиш учун техника шай қилиб қўйилди. Суратда: (ўнгдан) бош инженер З. Аҳмедов, механиклардан М. Йўлдошев ва Қодировлар ремонтдан чиқарилган сеялкаларни кўздан кечирмоқдалар.

Ж. Тўраев фотоси.

КАТТА ЙЎЛ

КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) Пленуми партиямизнинг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш соҳасида қилаётган жуда катта ғамхўрликларидан бири бўлди. Пленум қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш системасини яхшилаш, қишлоқ хўжалигининг моддий техника базасини мустаҳкамлаш, фан ютуқларини ва илғор тажрибаларни тадбиқ этиш, колхоз ва совхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш юзасидан муҳим тадбирлар белгилади. Бу тадбирлар қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ўз ишларига бўлган меҳр-муҳаббат ва ихлосларини янада оширди.

Пленум дон харид қилиш нархларига ҳам бирмунча ўзгартишлар киритди. Хўжаликлар планда белгиланганидан кўп маҳсулот топширса, у оширилган нархларда ҳарид қилина бошланди. Бунинг натижасида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда, экинлар ҳосилдорлигини оширишда катта бурилиш бошланди. Март Пленуми қарорларидан кейин қишлоқ хўжалик соҳасида юз берган ўзгаришларни ҳозир ҳар бир хўжалик мисолида, шу жумладан, бизнинг колхозимиз мисолида ҳам кўриш мумкин.

1965 йилда бизнинг колхозда ҳар гектар ердан пландаги 26,5 ўрнига 27 центнердан ҳосил олинган, жаъми 1712 тонна пахта етиштирилган эди. Пленумдан кейин ўтган 10 йил мобайнида колхозчиларимизнинг савиялари, тажрибалари ва малакалари ошди. Улар ердан, сувдан техникадан самаралироқ фойдаланадиган бўлиб қолдилар. Пахтачилик соҳасида ҳосилдорлик 1965 йилга нисбатан 15,5 центнер кўтарилди. Бултур 730 гектар ернинг ҳар гектаридан колхоз бўйича 42,5 центнердан ҳосил олинди.

Колхозимизда 16 та бригада бор. Бу бригадаларнинг ҳаммасида пахта, каноп, шоли, маккажўхори етиштирилмоқда. Бултур Наби Ўринбоев бошлиқ бригада аъзолари ҳар гектар ердан 54,5 центнердан ҳосил олиб, колхозимизда энг юқори кўрсаткичга эришдилар. Петро Хан бошлиқ бригада аъзолари ҳосилдорликни салкам 51 центнерга етказдилар. Мусақул Ҳайдаров, Пўлат Маматов, Турғанбек Исмонқулов бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 42—48 центнердан ҳосил йиғиб олдилар.

Март Пленумидан кейин қишлоқ хўжалигида техникадан янада самарали фойдаланила бошланди. Янги, такомиллашган терим агрегатлари яратилди. Деҳқонлар бу машиналардан унумли фойдаланиб теримни қисқа муддатда ўтказмоқдалар. Пахта тайёрлаш планини қисқа ва эрта муддатларда бажаришга эришмоқдалар. Бултур колхозимизда етиштирилган 3100 тонна пахта ҳосилининг 2133 тоннаси машина билан терилди. Колхозда ҳосилдорлик ошиб боргани учун пахта териш машиналарининг иш унуми ҳам кўтарилиб бормоқда. Масалан, терим мавсумида ишлаган ҳамма машиналарнинг ўртача иш унуми 125 тоннадanga тўғри келди. С. Музаффаров, А. Ғаппоров, М. Исмоилов, Х. Умаров сингари механик ҳайдовчилар машина билан кўп пахта териб ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлдилар.

Колхозимизда йилдан-йилга ердан самарали фойдаланилмоқда. Масалан, 1973 йилга нисбатан 1974 йилда ҳар гектар ердан 601 сўмдан кўп даромад олинди. Айрим бригада аъзолари ердан унумли фойдаланишда намунали иш қилмоқдалар. Чунончи, Наби Ўринбоев бошлиқ бригадада 98 гектар ер бор. Шу ернинг ҳар гектаридан ўртача 2584 сўмдан даромад олинди. Бригада аъзолари пахта ва канопни юқори навларда етиштириб сифатли маҳсулот топширганлари учун ана шундай катта даромад олдилар.

Март Пленумидан кейин колхозимизда чорвачилик соҳасида ҳам жиддий бурилиш юз берди. Йилдан-йилга чорва маҳсулоти етиштириш кўпайиб бормоқда. Бултур қорамолларнинг сони 1032 га етказилиб, план 111,9 процент бажарилди. Пландан ташқари салкам 36 тонна гўшт, 388,8 центнер сут етиштирилди. Ҳар сигирдан соғиб олинган сут 3420 килограммга етди. Мана неча йилдирки, хўжалигимиз чорвачиликдан яхши даромад олмоқда.

Хўжалигимиздаги барча соҳалар бўйича планлар ошириб бажарилгани учун кўп миқдорда қўшимча даромад олинаётир. 1974 йилда пахтанинг ўзидан планда белгиланганидан 162439 сўм қўшимча даромад олдик. Колхознинг умумий даромади планда белгиланганидан 1 миллион 220 минг сўм кўпроқ бўлди. Бир иш кунига 7 сўм 09 тийин тўғри келди.

Колхозимиз аъзолари ҳозир КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) Пленуми 10 йиллигини ана шундай ғалабага эришган ҳолда кутиб олмоқдалар. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида яна юксак марраларни эгаллаш учун ҳамма имкониятлардан самарали фойдаланмоқдалар.

И. ЮНУСОВ,

Қуйи Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз раиси.

ФАН ЮТУҚЛАРИ ДЕҲҚОНЧИЛИККА

Фан ва ишлаб чиқариш бирбири билан узвий боғланган. Илмий кузатиш натижалари ҳаётга муваффақиятли тадбиқ этилгандагина, улар тағин ҳам аҳамиятли бўлади. Бинобарин, фан ютуқларини ишлаб чиқаришга актив жорий этиш ҳозирги вақтдаги энг муҳим масалалардан бири бўлиб қолди.

КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) Пленуми қишлоқ хўжалиги тараққиёти масалаларини муҳокама қилар экан, фаннинг амалиёт билан алоқасини кўпроқ мустаҳкамлаш, партия ва ҳукумат томонидан қўйилган янги вазифаларга мувофиқ илмий муассасаларнинг фаолиятини яхшилаш, энг муҳим илмий муаммоларни ҳал этиш ва бошқа вазифаларни ҳам илгари сурди.

Бу эса қишлоқ хўжалиги фани мутахассислари зиммасига алоҳида масъулият юклади.

Институтимиз олимлари партиямиз қўйган муҳим вазифаларни амалга ошириш билан боғлиқ қатор тадбирларни белгилаб олдилар.

«Пахта, шоли ва бошқа экинларнинг серҳосил навларини, чорва молларининг янги наслларини, ўсимликларни ҳимоя қилиш воситаларини етиштириш ҳамда практикага жорий этиш ишлари тезлаштирилсин, — дейилади Ўзбекистон Компартияси XVIII съезди Резолюциясида. — Вильтга қарши курашга алоҳида эътибор берилсин». Дарҳақиқат, қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштиришда истиқболли янги навларнинг тутган роли каттадир.

Республикамиз селекционерлари томонидан яратилган пахтанинг янги навлари шу жиҳатдан манзур бўлмоқда. Институтимиз лабораторияларида янги нав пахталар етиштиришга алоҳида аҳамият берилаётир.

Серҳосил, тезпишар ва вилтга чидамли нав пахталарни ҳосил қилиш жиддий илмий изланишларни, амалий кузатишларни талаб этади, албатта. Кейинги йилларда пахтани вилтдан сақлаб қолишнинг самарали йўллари ўрганилди.

Олиб борилган ишлар натижаси Г. Хирзитум турига кирувчи ёввойи мексиканум ғўзасининг илгари маълум бўлмаган янги, вилтга чидамлилик хусусияти борлигини кўрсатди. Ёввойи мексиканум ғўзасини маданий «С-4727» навли ғўза билан чатиштиришдан ҳосил бўлган П-Ш бўғин дурагайлардан маданий навга яқинроқлари танлаб олиниб, маданий нав билан қайтадан чатиштирилди. Олинган дурагайларни вилт билан қаттиқ зарарланган участкада (кўп йиллар давомида) парваришлаб, сунъий танлаш натижасида серҳосил, вилтга чидамли «Тошкент» навлари яратилди.

Илмий ходимларимизнинг ўсимлик моддалари химёси институти билан ҳамкорлиги ҳам яхши натижалар берди. Бунда асосан соғлом ва вилт билан зарарланган ғўзаларнинг турли органларидан ўсимликни касаллик замбуруғларидан ҳимоя қилишга хизмат қиладиган турли антибиотик моддаларини ажратиб олишга эътибор берилди. Бу моддаларнинг асосий актив қисми органик кислоталардан иборат экан. Маълум бўлишича, касалланган ғўза танасига шу экстрат моддаларидан юборилса, ўсимлик тезда соғайиб кетар экан.

Институтимиз илмий ходимлари ионлантирувчи нурлар, радиоактив изотоплар, кимёвий мутагенларни кенг қўллаш йўли билан ҳам вилтга чидамли тезпишар, кўсаклари йирик ва серҳосил янги нав пахталар етиштириш устида иш олиб бормоқдалар. Масалан, ёввойи мексика ғўзасининг уруғини радиоактив фосфор эритмасида ивитиб, янги серҳосил ва вилтга чидамли бир йиллик форма олишга муваффақ бўлинди. Гамма нурлари билан нурлантириш йўли билан йирик кўсакли, тезпишар, толаси пишиқ пахта навлари олиш усули ишлаб чиқилди.

Қишлоқ хўжалик ўсимликлари селекциясининг генетик асосларини ишлаб чиқиш ғоят муҳим вазифадир. Шу сабабли КПСС XXIV съезди қарорларида бу масалага алоҳида аҳамият берилди. КПСС Марказий Комитети март Пленумининг ўн йиллигини нишонлар эканмиз, селекция ишларини янада ривожлантириш, қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил етиштиришнинг илмий асосларини яратиш ва такомиллаштириш зиммамиздаги масъулиятли иш эканлигини чуқур ҳис этамиз.

Қишлоқ хўжалигини интенсивлашнинг илмий, проблематик масалаларини ҳал қилиш учун кураш институт олимларининг, илмий ходимларининг жонажон иши бўлиб қолади.

А. ЭГАМБЕРДИЕВ,

Ўсимликлар экспериментал биологияси институти директорининг ўринбосари.

ЖАСОРАТ САҲИФАЛАРИ

«ФРОНТДА БЎЛГАН БУТУН ТЎРТ ЙИЛ ДАВОМИДА «КИЧИК ЕР»ДАГИ СИНГАРИ ОҒИР ВА ҚОНЛИ ЖАНГЛАРНИ КЎРМАГАНМАН».

Л. И. БРЕЖНЕВ.

Келеслик халқ маорифи аълочиси Муҳаммаджон Абдуллаев 1942—1946 йилларда Совет Армияси сафларида хизмат қилди. Фашизмга қарши оғир жангларни бошидан кечирди. Мардлиги ва жасорати учун «Қизил Юлдуз» ордени» 10 та жанговар медаль билан тақдирланди. Улуғ Ватан урушининг бу камтарин ветерани 40 йилдан бери ўрта мактабда ёшларга таълим беради. Шогирдларига физика илмидан ташқари мардлик, Ватанга садоқатни ҳам ўргатади.

Қаҳрамон Новороссийскдаги тарихий музейда шаҳарни фашизмдан халос этган марду-майдонлар сурати ёнида унинг ҳам сурати осиғлиқ. Ҳа, у ўтган уруш тарихига совет кишиларининг ғалабага бўлган букилмас иродасини, жанговар шавкати ва довюраклигини, уларнинг Ленин партиясига, социалистик Ватанга чексиз садоқатини кўрсатувчи мисолларнинг бири бўлиб кирган Новороссийск жангининг қатнашчиси. 18-армияга қарашли 176-дивизиянинг собиқ солдати М. Абдуллаев Новороссийск ерини, унинг кичик, совет ватанпарварларининг қони билан айниқса бўялган «Кичик ер»ини асло унутолмайди.

Уруш хотиралари ветеранининг эсдалик дафтарига битиб қўйилган. Қуйида ана шу дафтардаги жасорат саҳифаларидан айримларини варақлаймиз.

1943 ЙИЛ ЯНВАРЬ. Қаҳратон қиш. Армавир шаҳрида мудофаада турибмиз. Кечаси бошқа жойга кўчишимиз ҳақида буйруқ олдик. Кавказ тизма тоғларидан оша бошлаймиз. Тоғда изғирин совуқда тунда юриш нақадар машаққат. Ер музлаган, олдинга босган оёғинг, орқангга кетади. Юк ортган машиналар базўр силжияпти. Ғилдиракларига боғланган занжирлар ҳам иш бермайди. «Ҳа-ҳа»лашиб машинани сургашамиз. Шу аҳволда Қора денгиз бўйига жойлашган Геленджик шаҳрига етиб келдик. Бу шаҳарнинг бир қисми душман бомбаларидан вайрон бўлган. Асосий порт ишдан чиқиб, тахталардан омонат порт ясаб қўйилибди. Ерда қор бор экан. Биз етиб келгач, офтоб чиқиб, қуёш нури тушиши билан эриб кетди.

Манзилга келгач, қурол-аслаҳа, кийим-кечакларимизни тартибга солиш имкони туғилди. Мен энди қўл пулемётимни автоматга алмаштирдим. Кечқурун яна сафландик. Командирларимиз навбатдаги вазифани тушунтиришди: Новороссийск шаҳрининг ғарбий қисмидаги Мисхако қишлоғига денгиздан десант тушамиз. Қисмимиз турли катталикдаги пароход ва катерларга жойлаша бошлади. Ёмғир тобора кучаймоқда.

4 ФЕВРАЛЬ. Биз десант тушадиган қирғоқни, сувни душман кучли миналаштирган. Қирғоққа ДОТ, ДЗОТлар қурилган, тиканли симлар тортилган. Прожекторлар ўрнатилган. Агар денгизда битта пароход кўрингудек бўлса, душман уни юзлаб қуролдан ўт очиб қарши олади.

Биз десант тушадиган қишлоқ — Мисхако Геленджикдан 32 километр узоқда эди. Новороссийск шаҳрини эса немис босқинчилари 1942 йил 10 сентябрь куни босиб олган. Тинч аҳолини қирган, талаган, уйларини вайрон этган. Бизга шу шаҳарни озод қилишдек машаққатли, лекин шарафли вазифа юкланди.

Олдинги сафда ҳарбий пароходларимиз кетди. Улар орқасидан биз эргашдик. Шаҳар атрофидаги 2-цемент заводига, Кабардинка қишлоғига жойлашган узоққа отувчи тўпларимиз ҳимоясида олдинга интилдик. Биз тушган катер кучли отишма остида қирғоққа яқинлашди. Катеримиз энди нарига боролмайди. Чунки сув саёз, тиқилиб қолади. Соҳилга 300 метр бор. Бирдан команда берилди:

— Олға!

Ҳаммамиз сувга сакрадик. Сув мениг бўйнимдан келарди. Қуролларни юқори кўтарган ҳолда олдинга интиламиз. Душманнинг пулемёт ўқлари ёмғирдек ёғса, снарядлари гоҳ у, гоҳ бу ёнимизда сувга тушиб портламоқда. Прожекторлари кўзимизни қамаштиради. Ёмғир ҳам ўчакишгандек кучаяди. Талофотларимиз кўп. Яраланиб, сувга йиқилаётган дўстларимни кўриб ҳалқумимга бир нарса тиқилгандек бўлди. Ҳансирайман. Чанқоқ лабларимни сувга тегизиб, шўр сувдан шимираман. Олдимизда ўлим оташи ловуллайди. Аммо олға интилишдан бошқасини билмаймиз. Баландлиги 5—6 метр келадиган қоя олдидан чиқибмиз. Душман ўқлари тепамиздан ўтиб кетяпти. Вазифа — бизга ўт очаётган душман пулемётининг овозини ўчириш. Аммо, қандай қилиб?

Қирғоққа кўтарилишнинг йўлини топдик. Қоя тагига олдин куйбишевлик Володя Петров турди, устига марғилонлик Аҳмаджон Қорабоев чиқди, уларнинг устига мен кўтарилиб жонли нарвон ясадик. Тирмаша-тирмаша юқорига чиқдим. Сўнг пастдаги солдатлар ёрдамида Аҳмаджонни, кейин Петровни аранг тортиб олдим. Ҳаммаёғимиз шалаббо сув. Бироз нафасни ростлаб олиб тиканзор оралаб олға кетдик. Эмаклаб траншеяга тушиб олдик. Фашистларнинг алланималар деб вайсаётгани ҳам қулоққа чалина бошлади. Автоматимизни якка отар ҳолига келтириб, яқинроқ бордик. Ҳар биримиз иккитадан «шарпа»ни ағдариб ташлашга муваффақ бўлдик. Биз отган кўк ракетамиздан хабардор бўлган жангчиларимиз «Ура» садоси билан олға интилишди.

Шу бугунги оғир машаққат ва даҳшат шунчалик таъсир қилибдики, сочларимиз оқариб кетибди. Душманни орқага чекинишга мажбур этиб, денгиз бўйлаб 4 километр, ичкарига 2,5 километрлик жойни эгалладик. Биз эгаллаган бу жой кейинчалик «Кичик ер» номи билан машҳур бўлиб кетди.

6 ФЕВРАЛЬ. Душман қўмондонлиги «десант қириб ташлансин» деб буйруқ берибди. Бир қанча дивизия, танк, Кавказдаги бутун авиацияси бизга қарши қўйилган. Қаттиқ қийинчиликлар билан бизнинг қўмондонлик ҳам уч бригада ва бошқа бўлинмаларни келтирди. Жанг 5 соат давом этди. Душман қаршилигимизга чидай олмай, кўп талофот билан чекинди.

9 ФЕВРАЛЬ. Фашистлар яна ҳужумга тайёрланди. Бизга варақалар ташлашди. Варақаларда «Таслим бўлинглар, акс ҳолда сизларни ер билан яксон этамиз. Денгизга ғарқ қилиб юборамиз, гўштларингизни балиқлар ейди» деган дўқ-пўписалар ёзилганди. Бизга қарши 5 та дивизия, битта танк дивизияси ҳужум қилди. Улар орасида офицерлардан тузилган сараланган 73-немис пиёда аскарлар дивизияси ҳам бор. Душман бомбалари, снарядларидан «Кичик ер» илма-тешик бўлиб кетди. Осмон тутун, чанг билан шунчалик қопландики, бир-биримизни аранг кўрамиз. Фашистлар бугун ҳам ниятига етолмади.

10—17 АПРЕЛЬ. Душман сурункасига 8 кун қутуриб ҳужум қилди. Ҳар куни осмонда гитлерчиларнинг 1.500—1.700 самолётлари учди. Қора денгиз томондан эса сув ости кемасидаги тўпдан ўққа тутиб турди. Фашистлар ҳаводан «сандиқча» ташлаб турарди. Бу миначалар бўлиб, ерга теккани ҳамон портлаб кетади. Бу қийинчиликлар устига ичимлик сув, овқат танқислиги ҳам азоб беради. Фашистлар баландликка жойлашиб олгани учун бизнинг пароходларимиз қирғоққа келолмай 10—11 километр узоқликда тўхтаб қолади. Озиқ-овқат, қурол-аслаҳа ва мадад кучлари қаттиқ отишма остида моторли қайиқларда қирғоққа келтирилади. Йўл-йўлакай бир қанча қайиқларимиз душман миномёти ва тўплари ўқидан ғарқ бўлади. Ҳамма қуроллардан ўқ ёғдирилаётгани, бомбаларнинг тинмай портлаши натижасида «Кичик ер» ўйдим-чуқурликларга айланиб кетди. Ён-веримизда на уй, на дарахт, на жонивор ва на ўт-ўлан қолди.

Биз кечаси-ю, кундузи траншеяда яшаб жанг қиламиз. Траншеямиз душман маррасидан 60—80 метрча берида. Шундай бўлса ҳам, «Катта ер»дан узилиб қолмадик. Армия тарғиботчилари тез-тез келиб туришди. Траншеядаги суҳбатлар, кўнгилни кўтарувчи гаплар бизга мадад берарди. Шимолий Кавказ қўшинлари қўмондони генерал-лейтенант Иван Ефимович Петров, 18-армия сиёсий бўлимининг бошлиғи полковник Леонид Ильич Брежнев келиб суҳбат қилишди. Леонид Ильичнинг «Матонатингизга балли, йигитлар. Сизларни душман енгиши мумкин эмас, енга олмайди» деган гаплари қулоқларимга абадий ўрнашиб қолган.

«Душман устидан ғалаба қозониш йўлида жонимизни аямаймиз» деган қасамёдга ҳаммамиз содиқ эдик. Мана, жангчи дўстим Б. Жуманазаров ҳалок бўлганда унинг чўнтагидан чиққан хат: «Ватан учун жон фидо қилсам ўзимни бахтли ҳисоблайман».

Шу жанглардан кейин менинг ҳам Ленин партиясига садоқатим синовдан ўтиб, ВКП(б) аъзолигига кандидатликка қабул қилишди. Уруш чоғида коммунист бўлиш. Энди менинг зиммамга янада катта масъулиятли вазифалар юклана бошланди. Энди мен энг қийин участкада жанг қилишим, биринчи бўлиб ўлимга тик боришим, орқамдан шерикларимни эргаштиришим керак. Қуролдош дўстларим сафида коммунист номини оқлашга уриндим. Фашистлар бизни бежиз «Уч карра коммунистлар» деб атамадилар.

20 ИЮЛЬ. Командиримиз мен билан Аҳмаджонни чақириб олди: «Ҳар куни немислар траншеясидан бизга қарата репродукторда рус аёли нималарни ташвиқот қилаётганини эшитаяпсиз-а? Яна ашула айтиб фашистларни эркалашини кўринг, бу хоинни! Сизларнинг вазифангиз ана шу аблаҳнинг овозини ўчириш». Бу — коммунист бўлганимдан сўнг биринчи муҳим топшириқ. Автоматни снайпер милтиғига алмаштириб қоронғида олдинга эмаклаб бораётирмиз. Душман ракета билан тез-тез атрофни ёритмоқда. Улар бизни сезиб қолдими, бирдан автомат ва пулемётдан ўқ ёғдира кетди. Етиб олдик. Ракета отилмаган пайтда олдинга силжиймиз. Озроқ ерни қазиб тиканаклар билан маскировка қилдик.

Тонг отди. Ўқлар тепамиздан визиллаб ўтиб турибди. Аҳён-аҳёнда флягадаги сув билан томоғимизни ҳўллаймиз. Кун иссиқ, соатлар ҳам йилдек туюлди. Биз ётган ер кузатишга қулай. Мўлжални тўғри олибмиз. Шаҳар ичидан келган траншея бизга тахминан 60 метр етмасдан икки томонга бўлиниб кетади.

Кеч кирди. Траншеяда уч киши пайдо бўлди. Унинг иккитаси немис офицери бўлиб, яна бири хотин киши эди. Улар у ер, бу ерда тўхтаб нималар ҳақидадир гаплашишарди. Орамизда юз метр масофа қолганда милтиқ тепкисини босдим. Аёл ағдарилди. Икки немис офицери траншеяга суялганича қолди. Бироздан сўнг офицерлардан бири энгашиб аёлни кўтармоқчи бўлди. Яна тепкини босдик. У ҳам ағдарилди. Иккинчи офицер қочаётганда шеригимнинг ўқига учди. Биз топшириқни бажариб тунда қайтиб келдик. Шу кундан бошлаб аёлнинг товуши ўчди.

16 СЕНТЯБРЬ. Совет қўшинлари Новороссийск шаҳрини душмандан озод қилди. «Кичик ер» Катта ерга қўшилди. 225 кун давом этган қонли жангларда енгиб чиқдик...

1973 ЙИЛ СЕНТЯБРИДА СССР Олий Совети Президиуми шаҳар душмандан озод қилинганлигининг 30 йиллигини нишонлаб, Новороссийскка «Қаҳрамон шаҳар» унвонини бериб, Ленин ордени ва Олтин юлдуз билан мукофотлади. Новороссийск ҳалоскорига эса қуйидаги мазмунда хат келди:

«Қадрли ўрток Абдуллаев Муҳаммад Абдуллаевич!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шаҳар комитети, Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети ижроия комитети, биринчи даражали Ватан уруши орденли Новороссийск шаҳри аҳолиси номидан Сизни ажойиб байрам — Новороссийскда немис-фашист қўшинлари тор-мор этилганлигининг 30 йиллиги билан қизғин табриклайди.

Сизнинг Улуғ Ватан уруши йиллари Ватаннинг озодлиги ва мустақиллиги йўлидаги жанговар жасоратларингиз, Сизнинг мислсиз мардлик ва жасурлигингиз миннатдор авлодлар хотирасида абадий қолади.

Мана шу тантанали кунда Сизга мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат, КПСС XXIV съезди қарорларини ҳаётга тадбиқ этишдаги, ёшларни совет халқининг жанговар анъаналари руҳида тарбиялашдаги ишингизда муваффақиятлар тилаймиз.

КПСС Новороссийск шаҳар комитети, Меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Совети.»

Бу хатда билдирилган эзгу ниятларга биз ҳам тилакдошмиз.

С. МУСАЕВ.

БЎСТОНЛИҚ районидаги Фрунзе номли колхоз сабзавоткорлари экиш мавсумига пухта ҳозирлик кўрдилар. Ҳамма майдонга етарли миқдорда карам ва бошқа сабзавот кўчатлари тайёрладилар.

Суратда: илғор сабзавоткорлардан З. Иброҳимова, Р. Исоқов ўртоқлар карам кўчатини кўздан кечирмоқда.

И. Портнов фотоси.

ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти география факультети студентларининг навбатдаги илмий конференцияси бўлиб ўтди. География кафедрасининг ўқитувчиси доцент М. Расулов раҳбарлигида ўтказилган бу илмий йиғинда V курс студентларидан Қ. Давлатов ва А. Урозбоевларнинг «Ўрта Осиё чўлларини муҳофаза қилиш» ҳамда «Чирчиқ водийси табиий ресурсларининг совет даврида текширилиши ва ривожлантирилиши» деган докладлари тингланди. Улар текширишлар давомида орттирган тажрибаларини сўзлаб бердилар.

Сермазмун докладлари учун бу ёшлар Наманган шаҳрида бўладиган студентларнинг илмий конференциясида қатнашиш ҳуқуқини олдилар.

Ш. ЙЎЛДОШЕВ.

„ОБРЎ“ (ҲАЖВИЯ)

Қадимгиларнинг «Ҳалимхона у ёқда-ю зикирхона бу ёқда» деганларини эшитгандирсиз, жўра? Шу дейман, қадимгилар хўб топиб-топиб гапирган экан. Сиз билан менга ўхшаб бошига тушгани айтгандир-да!

Ҳар қалай, зикирхона ҳозир сизнинг уйингизда. Шундан миянгиз ғовлаб, қоронғида қолган каптардай ҳар ёққа ўзингизни уриб патрлайсиз. Қўрқманг, жўражон ҳаммаси ўтиб кетиб, яна настроениенгиз жойида бўлиб қолади. Қандай, дейсизми?! Менга ишонаверинг, ахир, мен ҳам сизга ўхшаган тоғаман-а, тоға!

Худди сизнинг бошингизга тушган савдо бундан ўн беш кун аввал менинг ҳам бошимга тушди. Э, нимасини айтасиз, жўражон, бизнинг уйда зикрхона эмас, ундан каттароғи ҳам бўлиб кетди.

Шу денг, опам болаларининг именинасини қиладиган бўлди. Бир эмас, учта қоракўз. Жиянларимнинг ҳаммасига совға-салом олдим. Тумшуғига «Москвич» деб ёзилган болалар машинасидан ҳам ахтариб топиб қўйдим. Ўрнига ўтмади, гижинглаб турган той керакмиш, жўра, той! Тўйга айтиб келишган куннинг эртаси эру-хотин «Муборак бўлсин» деб кириб бордик. Кетар олдида «Бизга ҳам хизмат бўлса, бажонудил» дедик. Опамни билмайсиз, тили жуда бурро, шаддод хотин.

— Ҳой, менга қара, Қудратжон, агар тўёнага қўйми, тоймиз қилмасаларинг, тўй куни ўзларинг эшикдан маъраб, кишнаб келинглар, — деди.

Ҳазил, деб ўйлаганим учун хоҳолаб кулиб юборибман. Ҳазилнинг таги зил чиқди. Уйга қайтгач, хотиним «Той қилиб бермасангиз, опангизнинг тўйига бормайман», деб туриб олди.

— Ўргилай, хотин, тушунган одамсан, бу даҳмазаларнинг ҳаммаси ортиқча, — десам, хуноби чиқиб:

— Опангизни билмас экансиз, ҳамманинг олдида кишнатишдан ҳам тоймайди, — дейди.

Хуллас, қозонни-қозонга, товоқни товоққа ургудек бинойи жанжал бўлди. Хотин зотининг тили ҳам, сочи ҳам узун эмасми, у зўр чиқди. Бор пулни ҳам харжлаб қўйган эдик. Тойчоқнинг бундайроғи ҳам 400—500 сўм туради, дейишади. Қарз ҳавола қилиб, мол бозорига бордим. Шаҳарда катта бўлганман, умримда от минмаганман, бу жониворларнинг насли билан ҳам ишим бўлган эмас. Бир четкада кузатиб турдим. Кейин мошхўрдага қатиқ бўлгандек, ҳамманинг гапига аралашиб юрган шоп мўйлов даллолнинг олдига бориб:

— Амак, бизга.. шу... сал юввошроқ тойчоқлардан бўлса, — дедим.

Бундай афтимга қаради-ю:

— Тўёнагами? Тўй болаларнинг тоғасимисиз, дейман-а? Хўп, қани юринг, — деди.

— Тойча! Ҳў, Тойча! — деб чақирди даллол.

Тойча ўргатилган эканми, деб қараб турсам, беда ғарами орқасидан ўрта ёшлардаги, қизил этикли, белбоғига пичоқ боғлаган киши «Лаббай, ака!» деб чиқди.

— Тойчи, сенга харидор топиб келдим! — деди даллол мўйловини бураб.

— Қуллуқ, ака, — деди ҳалиги киши.

— Бу тойча юввош, наслдор, кўраяпсизми, жуда чиройли, лекин сотилмайди.

— Ия, нега бўлмаса?..

— Сотилмайди, прокатга берилади! — хоҳолаб кулди қизил этикли киши.

— Яъни?!

— Яъни сиз бир ҳафта муҳлат билан тойчани олиб кетаверасиз. Тўй ўтгач, ҳафтанинг келаси шу куни тойчани шу ерга келтириб берасиз. Фақат яхшилаб боқасиз. Борди-ю, беш сўм ортиқча тўласангиз, мен ўзим бориб, олиб келаман. Артист бўламан-да ака, артист, — кулди у яна хоҳолаб, — гўё харидор ролини ўйнайман. Ҳеч ким унинг омонатлигини сезмайди.

Эшитган қулоқларимга ишонмай анқайиб қолибман, шекилли, гапга яна шоп мўйлов даллол аралашди:

— Нимасини ўйлаяпсиз, ука? Ҳозир ҳамма шунақа қилаяпти. Шундай қилиб обрў олмасангиз...

— Прокат... Прокатга қанча тўлайман?

— Атиги 25 сўм!

Мен пулни тўладим, адресни айтдим-да, тойчани етаклаб бозордан чиқдим.

Хотинимнинг севинганини кўрсангиз. Авайлаб тутмай юрган бахмал дастурхонини тойчанинг устига ташлаб аллақандай ялтироқ матолардан камар қилиб боғлади. Оёқларига, бўйнига жиңғироқлар осди. Дастурхоннинг саккиз ерига янги дастрўмолчалар чатди. Бунга ҳам кўнгли тўлмади шекилли, ялтироқ пакетчаларда беш олти ерига конфет боғлаб қўйди.

Эртага тўй деган куни карнай, сурнай, ноғора, чилдирмаларни чалдириб, катта ўғлимга тойчани етаклатиб тўйхонага кириб бордик. Той етаклаб келган ўғлимга тўн кийгизишди. «Қудрат тоғаси той қилиб келибди... Қудрат тоғаси...» атрофдаги шивир-шивир қулоғимга чалиниб турибди, денг. Танимаган қариндошларга имлаб мени кўрсатишади.

Дангир-дунғир билан тўй ҳам ўтди. Муддат яқинлашган сари дилим ғаш тортиб, юрагим пўкиллайди. Хўш, Қудратжон, дейман ўзимга ўзим, кўп олдида-ку обрў олишингиз 25 сўм бўлди. Бу ёғи неча пулга тушар экан, акаси?!

Белгиланган куни тойчанинг эгаси келиб биргаликда опамникига бордик. Бахтимга уйда почвам йўқ экан. Опамдан бир шингил «ширингина» гап эшитармиканман деб қўрққандим, ҳартугур индамади:

— Кўпчилик олдида келинингизни кишнатманг, дедим-да, дедим ўзим ҳижолатдан ерга киргудек бўлиб.

Опам роса кулди. Дилим ғубори арийди, унинг самимий кулгисини кўриб.

Мана шунақа гаплар, жўражон. Бошингизни қотириб юрманг-да, тўғри мол бозорга боринг. Сув бўйига ўтиб қаранг, қора тойча толда боғлоғлик турган бўлса «Тойча ака!» деб чақиринг, эгаси чиқади. Келишинг, ҳаммаси жойида бўлади. 25 сўмга ер-кўкка сиғмайдиган обрў оласиз.

Гапнинг рости, жўражон (опангиз эшитмасин) буларнинг ҳаммаси ортиқчаку-я, лекин на илож, одат!

Раҳима ШОМАНСУРОВА.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ҚАРДОШЛАРЧА — ДЎСТЛИГИМИЗ МУСТАҲКАМ

ВЕНГРИЯ—СОВЕТ ДЎСТЛИГИ ЖАМИЯТИГА ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

БУДАПЕШТ, 20 март. (ТАСС махсус мухбирлари) Бугун Венгрия халқ республикаси давлат мажлисининг биносида Венгрия-Совет дўстлиги жамиятига Халқлар дўстлиги орденини топширишга бағишланган тантанали мажлис бўлиб ўтди. Биз қувончли ва тантанали воқеа муносабати билан тўпландик, деди КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев. СССР Олий Совети Президиумининг фармонига биноан сизларнинг жамиятингиз Совет Иттифоқининг Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланди.

Бу—ўттиз йилдан бери ташкилотингиз, унинг ўн минглаб ва юз минглаб активлари Венгрия билан Совет Иттифоқи халқларининг дўстлиги ва қардошлигини мустаҳкамлашдек олижаноб иш манфаатларини кўзлаб олиб бораётган катта ва самарали фаолиятининг тақдирланишидир.

Леонид Ильич Брежнев Венгрия Социалистик ишчи партиясининг XI съездида сўзлаган нутқида венгер ва совет меҳнаткашлари ўртасида чинакам социалистик, чинакам қардошлик муносабатларини шакллантиришда жамиятингиз қилган хизматлар тўғрисида миннатдорчилик билан гапирди. Бугунги тантанали воқеа муносабати билан Леонид Ильич сизларнинг номингизга махсус табрикнома йўллади.

К. Ф. Катушев табрикномани ўқиб эшиттирди ва мажлис қатнашчиларининг гулдурос, давомли қарсаклари остида уни А. Апрога топширди.

К. Ф. Катушев СССР Олий Совети Президиумининг Венгрия-Совет дўстлиги жамиятини мукофотлаш тўғрисидаги фармонини ўқиб эшиттирди ва мажлис аҳлининг давомли қарсаклари остида халқлар дўстлиги орденини А. Апрога топширди.

Шундан кейин К. Ф. Катушев залда ҳозир бўлганларнинг қарсаклари остида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Венгрия-Совет дўстлиги жамиятига совғасини — қимматбаҳо навли ёғочдан ишланган картинани топширди, унда қизил майдон тасвирланган.

А. Апро жавоб сўзида жамият халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланганлиги учун юз мингларча венгер меҳнаткашлари номидан ташаккур изҳор этди.

Бу мукофот, шунингдек жамиятимизнинг совет-венгер алоқаларини ривожлантириш соҳасидаги ишига ВСИПнинг XI съездида ўрток Янош Кадар билан ўрток Л. И. Брежнев берган баҳо ҳамда бу ерда ўқиб эшиттирилган табрикнома биз учун энг юксак баҳодир. Бу баҳо бизнинг ҳаракатимизга, Венгрияда венгер-совет дўстлиги ишини қадрлайдиган ҳар бир софдил кишига янги куч ва ғайрат бахш этади.

Ўттиз йил муқаддам шонли Совет Армиясининг жангчилари жуда катта қурбонлар бериб, фашизмни мағлуб этдилар ва венгер халқининг миллий тикланиши ҳамда равнақи учун шарт-шароит яратдилар. Венгер халқи Венгрия озодлиги учун ҳалок бўлган 150 минг совет қаҳрамони хотирасини абадий миннатдорчилик билан қалб тўрида сақлайди.

Биз ВХРда социализмни тўла-тўкис қуриш манфаатлари йўлида қилинаётган меҳнат тўғрисида гапираётган эканмиз, бунда йил сайин кенгайиб бораётган Совет-Венгрия сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқалари бебаҳо роль ўйнамоқда. Бу алоқалар эндиликда кундалик ҳаётимизга минглаб йўллар билан кириб бормоқда.

Сўзининг охирида А. Апро бундай деди: юксак мукофот учун, меҳнатимиз тақдирланганлиги учун, Л. И. Брежневнинг табрикномасида айтилган илҳомбахш сафарбар қилувчи сўзлар учун яна бир карра ташаккур айтаман.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиумига якдиллик билан табрикнома қабул қилиб, бунда Венгрия-Совет дўстлиги жамиятининг фаолиятига юксак баҳо берилганлиги ва жамият Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланганлиги учун миннатдорчилик изҳор этдилар, Венгрия ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликни ривожлантириш ва мустаҳкамлашга бундан буён ҳам кўмаклаша берамиз, деб ишонтирдилар.

АҚШ. Нью-Йоркдаги «Томас Кроуэлл компани» нашриёти «Мен—Чайка. Валентина Терешкова — космосда биринчи аёл» сарлавҳали китобни босмадан чиқарди. Унинг автори Митчел Шарп.

Суратда: китоб муқовасининг кўриниши.

ТАСС фотохроникаси.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ИТАЛИЯДА БЎЛИШИ

БОЛОНЬЯ, 20 март. (ТАСС махсус мухбири). Италия Компартиясининг XIV съездида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясига бошчилик қилаётган КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко Италия Компартияси федерациясининг таклифига биноан бугун Болоньяга келди. Делегация федерация ташкил этаётган оммавий митингда ҳамда Италия коммунистлари съездининг меҳмонлари билан учрашувда қатнашади.

ЖОРЖ МАРШЕНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 20 март. (ТАСС). Франция Коммунистик партиясининг бош секретари Жорж Марше Ниццада ўтказилган матбуот конференциясида бундай деди: «Франциянинг экономикаси тушкунликка юз ўгирди. Ишсизлик мисли кўрилмаган даражага етди. Мамлакатда 1 миллион 200 минг киши тамомила ишсиз ва неча юз минглаб киши қисман ишсиздир».

Ж. Марше мамлакатда нарх-наво тўхтовсиз ошиб бораётганлигини ҳам таъкидлади. Сўнгра у айтадики, пул қадрининг тушиб кетиши пенсиялар миқдори оширилишининг қимматини чиппакка чиқарди. Деҳқонлар ҳам ўтган йилларда қилинган сарфларнинг ўрнини қоплай олмадилар.

Коммунистик партия, деди Марше, Француз меҳнаткашларининг турмуш ва меҳнат шароитларига ҳужум қилинаётганлигини қоралайди, пул қадрининг тушиб кетишига ва ишсизликка қарши жиддий чоралар кўрилишини талаб этади.

Ж. Марше «Рено» автомобиль заводлари ишчилари бошлаб берган забастовка курашини қўллаб-қувватлади.

ГУЛЧАМБАРЛАР ҚЎЙИШГА ИЖОЗАТ БЕРИЛМАДИ

УЛАН-БАТОР, 20 март. (ТАСС). Монцамэ агентлигининг хабар қилишича, Монголия Халқ Армиясининг 54 йиллиги муносабати билан Хитойни ажнабий золимлардан озод қилиш учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган монгол жангчиларининг шимоли-шарқий Хитойдаги Чжанцзякоу деган жойда ўрнатилган ёдгорлигига гулчамбар қўйишга ижозат беришни МХРнинг ХХРдаги элчиси илтимос қилган эди. ХХР ташқи ишлар министрлиги бунга ижозат беришдан бош тортди.

СПАРТАКИАДА КУНДАЛИГИ

БИР-БИРИДАН ЧИРОЙЛИ ОЛИШУВЛАР

Тошкент спартакиада нафаси билан яшамоқда. Кеч кириши билан кўп сонли бокс мухлислари пойтахтдаги «Юбилей» спорт саройи томон ошиқишади. Улар жаҳон, олимпиада ҳамда Европа мусобақаларининг совриндорлари, энг кучли боксчиларнинг ҳар бир «жанг»ларини катта қизиқиш билан томоша қилишмоқда. Кеча энг енгил вазн ҳамда биринчи оғир вазнда учрашувлар бўлиб ўтди.

Ўтган куни эса иккинчи энг енгил вазнда ҳамда енгил вазнда, ярим енгил вазн ва ярим оғир вазнда учрашувлар бўлди. Шуни айтиш кераккн, бу олишувларнинг кўпчилиги спорт мухлисларига жуда манзур бўлди. Катта рингда катта тажриба тўплаган кучли боксчиларга қобилиятли ёшлардан муносиб рақиблар чиқмоқда. Бунга енгил вазнда мусобақалашган москвалик Борис Зариктуев билан молдавиялик Евгений Тимофеев «жанг»ини мисол қилиб келтирса бўлади. Халқаро классдаги СССР спорт мастери Борис Зариктуев ўн йилдан бери бокс билан шуғулланади. Боксчи 226 марта рингга чиқиб, бунинг 194 тасида ғалаба қозонган. Шунингдек 21 марта халқаро мусобақаларда СССР спорт шарафини ҳимоя қилиб, 15 марта устун келган. Б. Зариктуев 1972 йилги мамлакат биринчилиги ғолибидир. Молдавиялик Е. Тимофеев уччала раундда ҳам ҳимояда эҳтиёткор бўлиб, ҳужумда рақибидан қолишмади. Унинг чап томондан берган зарбалари кучли эди. Е. Тимофеев тўла устунлик билан ғалабага эришди.

Москвалик Бабан Нодиров, украиналик Владислав Засипко, қозоғистонлик Бактай Сапеев, белоруссиялик Леонид Гольдин, арманистонлик Сурен Дурян, қозоғистонлик Марат Жахсибоев, украиналик Юрий Богдановлар иккинчи энг енгил вазнда ғолиб келиб, мусобақаларни давом эттириш ҳуқуқига эга бўлишди.

Бокс мухлислари ўзбекистонлик спартакчи Феликс Пак билан озарбайжонлик Забраил Юсуфовлар рингга чиққанда уларни қарсаклар билан кутиб олишди. Озарбайжон боксчиси З. Юсуфов катта спорт йўлини босиб ўтган. У 16 йилдан бери рингга чиқади. 218 учрашувнинг 190 тасида ғалаба қозонган. «Динамо» кўнгилли спорт жамияти марказий советининг етти марта чемпиони, бир неча марта республика биринчилигининг ғолиби бўлган. Феликс Пак эса ҳали анча ёш. У ҳозиргача 82 марта рингга тушган холос. Бу боксчимиз учун 83—«жанг» бўлди. Мусобақалардан мусобақаларга маҳорати ошиб бораётган ўзбек боксчиси чиройли «жанг»лар намойиш этмоқда. Бу олишувга Владимир Енгибарян судьялик қилди. Феликс Пак биринчи раундда ниҳоятда эркин ва эҳтиёткорлик билан ҳаракат қилиб, рақибининг заиф томонларини билиб олишга ҳаракат қилди. Иккинчи раунд боксчимизнинг тўла устунлигида ўтди. Учинчи раунд бошланиши биланоқ Феликс Пакнинг кучли зарбасидан кейин судья ҳисоб очди. З. Юсуфов нокдаунга учраган эди. Бу олишувда Ф. Пак тўла устунлик билан ғалаба қозониш билан бирга юксак тактик маҳоратини ҳам намойиш этди. Шунинг учун ҳам беш судьянинг ҳаммаси унга 60 тадан очко берди.

Енгил вазнда мусобақалашган жаҳон биринчилигининг бронза совриндори, СССР халқлари V спартакиадаси ғолиби арманистонлик Давид Торосян, грузиялик Отаре Велицян ва Сурен Петросянлар ҳам чиройли бокс намойиш этдилар. РСФСР вакили Анатолий Семенов СССРнинг уч марта чемпиони, СССР халқлари IV ва V спартакиадалари ғолиби бўлган. Лекин у Тошкент турнирида дастлабки турдаёқ арманистонлик Сурен Дуряндан енгилиб, мусобақаларни давом эттириш ҳуқуқидан маҳрум бўлди.

Ярим енгил вазнлилар баҳсида украиналик А. Левишев туркманистонлик А. Аҳмедовни мағлубиятга учратди. Ярим оғир вазнда литвалик Р. Шолкоускос билан туркманистонлик Сергей Бледнов учрашуви С. Бледновнинг шикастланганлиги сабабли тўхтатилди. Литва боксчиси ғолиб деб ҳисобланди.

Тошкент рингидаги ҳар бир олишув ниҳоятда кескин ва қизиқарли ўтмоқда. Шунинг учун ҳам спартакиада программаси асосида ўтказилаётган бу мусобақага қизиқиш катта. Ҳозирнинг ўзидаёқ ярим финал ва финал мусобақаларига билетлар сотиб бўлинди. Якунловчи учрашувларга билет ололган бокс мухлисларининг қувончи чексиз.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Суратда: Феликс Пак ўз тренери Вячеслав Бойченко билан.
А. Абалян фотоси.

ЧЕМПИОНАТ ТУГАДИ

«А» классн биринчи группасида қатнашаётган хоккей командалари мамлакат чемпионати мусобақаларини якунладилар. Сўнгги турда Тошкентнинг «Бинокор» командаси Нижний Тагиль шаҳрида маҳаллий «Спутник» командаси билан учрашди. Биринчи кунги баҳс мезбонларнинг тўла устунлиги билан ўтди. Улар 4:2 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Такрорий учрашувда «Бинокор» хоккейчилари ҳамжиҳат бўлиб ҳаракат қилдилар. Пировардида 2:1 ҳисобида муваффақиятга эришдилар. Хоккейчиларимиз чемпионатни тўртинчи ўринда якунладилар.

МЕДАЛЛАР МУБОРАК

Фрунзе шаҳрида ёш полвонларнинг мамлакат шахсий биринчилиги бўлиб ўтди. Унда ўзбекистонлик спортчилар ҳам иштирок этдилар. Тошкентлик Александр Хайнович барча учрашувларни муваффақиятли якунлаб, олтин медални қўлга киритди. У билан бирга борган Гарик Мовсесян ҳам турнирда ёмон қатнашмади. Умидли полвон учинчи ўринни эгаллаб, бронза медали билан қайтди.

Рибинскда ўтказилган бешинчи бутуниттифоқ самбо турнирида ҳам ўзбекистонлик полвонлар катта зафар қучдилар. Бу мусобақада иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан келган энг кучли 459 спортчи иштирок этган эди. РСФСР терма командаси полвонлари турнир ғолиби бўлдилар. Украина ва Ўзбекистон самбочилари эса иккинчи ва учинчи ўринларни бўлашиб олдилар.

Республикамиз вакилларидан халқаро классдаги СССР спорт мастерлари М. Ан ва С. Қурбонов, спорт мастерлари Т. Бадалов ва Б. Оқилов самбочилар турнирининг бронза медалларига сазовор бўлдилар.

ИВАНОВОЛИК МЕҲМОНЛАР

Бир неча кундирки, мусобақадош Иваново областидан келган делегация аъзолари областимизда меҳмон бўлиб туришибди. Делегация аъзолари орасида Иваново область ижроия комитетининг маданият бошқармаси бошлиги Николай Васильевич Таганов, область партия комитетининг инструктори Татьяна Николаевна Устинова ва РСФСР халқ рассоми Анна Алексеевна Котухина ўртоқлар бор.

Меҳмонлар янги Тошкент ва пойтахт область меҳнаткашларининг маданий ҳаёти, амалий санъат асарлари ва маданият муассасаларининг ишлари билан қизиқиб танишмоқдалар.

Делегация аъзолари В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида ва амалий санъат музейида бўлдилар. Янгийўл шаҳрига сафар қилиб, район маданият уйлари ва кутубхоналар иши билан қизиқдилар. Самарқандда бўлиб, шаҳарнинг диққатга сазовор маданий ёдгорликларини томоша қилдилар. Таниқли ўзбек амалий санъат намоёндаларининг асарлари билан танишдилар, машҳур рассом Ўрол Тансиқбоевнинг кўргазмалар залида ташкил этилган тасвирий санъат асарлари виставкасини бориб кўрдилар.

Янги Тошкент қиёфаси меҳмонларимизда, айниқса, унутилмас таассурот қолдирди.

Суратда: ивановолик меҳмонлар редакциямиз меҳмони.

А. АБАЛЯН фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00—МОСКВА. 18.00 —ТОШКЕНТ. 18.10 — «Светофор». 19.30 — **«Ахборот».** 19.45 — Спорт кўрсатуви. 20.25 — Янги қаҳрамонлар ҳақида ҳикоялар. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Наврўз байрами. 22.00— **«Вақт».** 22.30 — Наврўз байрами (давоми). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 10.00 — ТОШКЕНТ. 10.05 — Янгиликлар. 10.15 — «Кичкинтой». 10.50 — **Телеминиатюралар.** 11.30 Хотин-қизлар, сизлар учун. 12.00 —Ҳужжатли фильм. 12.20 —Музикали кўрсатув. 12.45 — **Ака-укалар** (телеспектакль). 18.00 —МОСКВА. 19.15 — Янгиликлар. 20.05— Рақс зали. 20.25 — **Унутилмас кунлар** (бадиий фильм). 22.00 — Ўқув кўрсатуви. 23.25 — Спорт программаси.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 23|III да **Золушка** (кундузи), **Севги тумори** (кечқурун), 24|III да **Доктор Айболит** (кундузи), **Трубадур** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 22|III да **Олтин девор,** 23|III да **Олтин девор** (12.00), **Лукаш Ботир** (кечқурун).

КИНО

Миллионни қандай ўғирлаш керак? — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (10.00, 16.00, 21.00).

Исмингни ёдингда тут — «ҚОЗОҒИСТОН» (10.00, 15.00, 19.00, 21.00).

„БАҲОР" КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

23 МАРТ КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА

СССР ХАЛҚ АРТИСТИ, СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ

ТАМАРАХОНИМНИНГ ИЖОДИЙ КЕЧАСИ

ПРОГРАММАДА: жаҳон халқлари қўшиқлари ва рақслари.

ҚАТНАШАДИЛАР: Ўзбекистон ССР Давлат «БАҲОР» халқ рақс ансамбли ва Ўзбек Давлат филармонияси «ЛАЗГИ» ансамблининг солистлари, чолғу асбоблари ансамбли.

Концертмейстер — Ўзбекистон ССР халқ артисти Софья КАРАКАШ.

Программани — Ольга ШИРОКАЯ олиб боради.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

24 МАРТДАН БОШЛАБ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИГА

„Б Л О К А Д А"

(2 серия)

НОМЛИ ЯНГИ, КЕНГ ФОРМАТЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИ ЧИҚАРАДИ.

ФИЛЬМ — А. ЧАКОВСКИЙ РОМАНИ БЎЙИЧА СУРАТГА ОЛИНГАН.

Сценарий муаллифлари — А. ВИТОЛЯ, А. ЧАКОВСКИЙ.

Постановкачи режиссёр — М. ЕРШОВ.

«ЛЕНФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИ МАҲСУЛОТИ

БУ ФИЛЬМ — СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ УЛУҒ ВАТАН УРУШИДА ҚОЗОНГАН ҒАЛАБАСИНИНГ 30 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНАДИ.

«БЛОКАДА» — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «МОСКВА» ВА «НУКУС» КИНОТЕАТРЛАРИДА НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ.

ҲУРМАТЛИ ТОМОШАБИНЛАР! СИЗНИ «БЛОКАДА» ФИЛЬМИНИ ТОМОША ҚИЛИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома
БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.
Р. 01306. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 Б—2437.